

03. juuli 2013

Indrek Teder

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8

15193 Tallinn

info@oiguskantsler.ee

Riigikogu esimehe kaudu

Riigikogu

Ene Ergma

Lossi plats 1a

15165 Tallinn

ene.ergma@riigikogu.ee

KIRJALIK KÜSIMUS ÕIGUSKANTSLERILE

seoses jahiseaduse regulatsiooni põhiseaduspärasusega

Lugupeetud Õiguskantsler

esitame Teile käesolevaga kirjaliku küsimuse seoses Riigikogu poolt 25. aprillil 2013. a vastu võetud ja 9. mail 2013.a Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud jahiseadusega, mis jõustus 01.06.2013.a (eelnoü nr 351 SE; RT I, 16.05.2013, 2; edaspidi „JahiS“). Uue seadusega loobutakse näiteks siiani kehtinud jahinduse korralduse põhimõtetest ning minnakse üle kontseptuaalselt uuele süsteemile, milles riik distantseerib end suurel määral jahinduse korraldamisest ning järelevalve teostamisest,

andes näiteks ulukite küttemahtude ja –struktuuri üle otsustamise maaomanikele ja jahimeestele. Samuti pannakse JahiSga jahipiirkonna kasutaja varaliselt vastutama uluksõraliste poolt maaomanikele tekitatud kahjude eest ja seda sõltumata tema poolt enda kohustuste nõuetekohasest täitmisest ning süüst.

Oleme JahiS regulatsiooni põhjalikult analüüsinud ja jõudnud järelduseni, et nimetatud seadus on äärmiselt probleemne, arvestades Eesti Vabariigi Põhiseaduse (Põhiseadus) poolt õiguskorrale esitatud nõuetega. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 147 lg 2 kohaselt peab Õiguskantslerile esitatav kirjaliku küsimus olema lühike. Sellest tulenevalt esitame järgnevalt võimalikult lühidalt enda küsimused ja võimalusel väldime erinevate JahiS regulatsiooniga seotud põhiseaduslike probleemide pikemat analüüsi. Samas lisame asja juurde alltoodud küsimustega seotud materjalid, milles on keskendunud JahiS regulatsiooniga seotud olulisematele probleemidele.

Tuginedes eeltoodule esitame Õiguskantslerile järgmised küsimused:

1. Kas 25. aprillil 2013.a vastu võetud ja 9. mail 2013.a välja kuulutatud JahiS, mille jõustumise tähtaeg oli JahiS § 72 kohaselt 1. juunil 2013. a, on kooskõlas Põhiseaduse § 10 ja § 13 tuleneva õiguskindluse põhimõttega?¹
2. Kas JahiS kahjude hüvitamise regulatsioon (JahiS § 43, 44), mis kohustab jahipiirkonna kasutajat sõltumata tema tegevusest kahjude vältimiseks hüvitama maaomanikule suurulukite poolt tekitatud kahjud ja mis paneb seeläbi ohtu uluksõraliste populatsiooni eksistentsi, rikub Põhiseaduse § 5 poolt riigile pandud keskkonna säästliku kasutamise kohustust?
3. Kas JahiS regulatsioon (JahiS § 9), mis annab jahindusnõukogu kaudu keskkonnaga seotud küsimuste lahendamisel väga suure võimu maaomanikele ja jahipiirkonna kasutajatele, on kooskõlas Põhiseaduse § 5 ja § 53 ning tagab keskkonna säästliku kasutamise nii riigi kui inimeste poolt?
4. Kas Põhiseaduse §-ga 3 on kooskõlas JahiS § 9 lg 2 regulatsioon, mille kohaselt moodustatakse jahindusnõukogu kui avalikes ja erahuvides tegutsev organ mitte seaduses sätestatud korras ning tingimustel, vaid Keskkonnaameti peadirektori poolt ja JahiS täpsemalt määratlemata tingimustel ja korras?
5. Kas Põhiseaduse §-ga 3 ja § 13 tuleneva õigusselguse põhimõttega on kooskõlas olukord, kus JahiS ei anna täpset regulatsiooni selle kohta, kuidas ja millistele tingimustele vastavalt moodustatakse jahindusnõukogud (JahiS § 9)?²

---

¹ Juhime siinkohal täiendavalt tähelepanu sellele, et JahiS vastuvõtmise, välja kuulutamise ja jõustumise vaheline äärmiselt lühike aeg on isegi riigile endale raskusi valmistanud, nt on tänaseni Keskkonnaministri poolt kehtestama kahjude hüvitamise kord (vt JahiS § 46 lg 3). Rakendusaktide kohta vt <http://www.keskkonnaamet.ee/teenused/jahindus-4/>

² Valitsev ebaselgus tähendab avatust võimalikele seaduse sätte ja mõtte moonutustele ja rikkumistele, nt on täna jahindusnõukogudes Keskkonnaameti ja Riigimetsamajandamise Keskuse (riigitulundusasutus) esindajad, kuigi JahiS § 9 lg 1 kohaselt peaks riigil olema jahindusnõukogudes vaid üks esindaja. Kuna Riigimetsamajandamise Keskus on enamikes

6. Kas JahiS regulatsiooni poolt loodud jahindusnõukogu (JahiS § 9) kui avalikes ja erahuvides tegutseva organi otsuste (ettepanekute, seisukohtade, toetuse andmine või sellest keeldumine; vt JahiS § 9, § 12, § 18, § 20) vaidlustamise regulatsiooni puudumine või selle ebaselgus on kooskõlas Põhiseaduse § 13 tuleneva õigusselguse põhimõttega ja Põhiseaduse § 15 sätestatud igaühe õigusega pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse?
7. Kas JahiS § 25 lg 2 sätestatud maaomaniku absoluutne õigus keelata enda omandis oleval kinnistul jahipidamine kui tegevus, mis on seotud ka avaliku huviga hõlmatud ressursi (ulukid ja metsade ökosüsteem) haldamisega, on kooskõlas Põhiseaduse § 5 ja § 53?
8. Kas JahiS regulatsioon, mille kohaselt riik välistab enda osaluse teatud keskkonnakahjude (suurulukite tekitatud kahjude) kandmises ja paneb selle mõnede valdkonnaga vahetult seotud isikute (jahipiirkonna kasutajad) kanda, on kooskõlas Põhiseaduse § 5?
9. Kas JahiS kahju hüvitamise regulatsioon (JahiS § 43, § 44), mis kohustab jahipiirkonna kasutajat tema süüst sõltumata kahju hüvitamiseks ja riivab seeläbi nimetatud isikute õigusi, on kooskõlas Põhiseadusest tuleneva võrdse kohtlemise nõudega (§ 12), õigusega vabale eneseteostusele (19 lg 1) ja ettevõtlusvabadusega (§ 31)?
10. Kas JahiS kahju hüvitamise regulatsioonil (JahiS § 43, § 44) on põhiõiguste riive õigustamise mõttes mõistlik põhjendus, mis õigustab kõikide suurulukitega seotud kulude ja majanduslike riskide asetamist ühele subjektide ringile (so jahimehed), kuigi loodus ja ökoloogiline tasakaal on üldine huvi ja kaitstav põhiseaduslik väärtus?
11. Kas JahiS § 7 lg 2 kehtestatud jahipidamise õiguse tasu on kooskõlas Põhiseaduse § 113 poolt riigilõivudele ja riiklikele tasudele sätestatud nõuetega?
12. Kas JahiS § 14 lg 6 on vastuolus Põhiseaduse §-ga 12, kuna sellega diskrimineeritakse jahipiirkonna kasutusõiguse loa väljastamisel varaliselt vähem kindlustatud jahimehi ja antakse eelised jõukamatele isikutele?³

Lugupidamisega

---

jahipiirkondades ka ühe suurema maaomaniku (riigi) esindaja, tekib küsimus, kelle huve Riigimetsamajandamise Keskus jahindusnõukogus esindab ning sellest tulenevalt, kas JahiS § 9 lg 1 sätestatud maaomanike ja jahipiirkonna kasutajate võrdsetel alustel esindatuse nõue on täidetud.

³ JahiS § 14 lg 6 kohaselt eelistatakse jahipiirkonna kasutusõiguse loa väljastamisel taotlejat, kellel on jahipiirkonna piires suurema pindala ulatuses kokkulepe maaomanikega jahipidamise korraldamiseks. Varandustsensuse kriteeriumi kõrvaldamiseks muudeti JahiS menetluse käigus ära JahiS § 20 lg 2 p 2 regulatsioon, kuid jäeti muutmata JahiS § 14 lg 6. Sarnaselt JahiS §-ga 20 lg 2 p 2 oleks pidanud muudetama ka JahiS § 14 lg 6 sõnastust, et oleks tagatud isikute võrdne kohtlemine. Näiteks oleks võrdse kohtlemise tagamiseks olnud parem JahiS § 14 lg 6 sõnastus - /.../ eelistatakse taotlejat, kellel on maaomanikega sõlmitud lepingud jahipiirkonna piires vähemalt 51 protsenti jahipiirkonna jahimaa kinnisasjade ning vähemalt 51 protsenti jahimaa pindala kasutamise osas.

Lisad:

- 1.) 06.05.2013.a kiri Vabariigi Presidendile
- 2.) 08.05.2013.a. kiri Ülle Madisele
- 3.) Vabariigi Presidendi 09.05.2013 vastuskiri nr 2.1-4/1180-2